

3.2.2. Prosti čas 3.0 – transkript

Prosti čas 3.0 – TEDx Talks, govorec: Prof. Dr. Ulrich Reinhardt | TEDxBerlin

Povezava do videoposnetka: <https://www.youtube.com/watch?v=RjyxIsE3V2g>

Zapisovalec/kar: Nadine Hennig Reviewer: Elisabeth Buffard

Dame in gospodje,

kaj vidite tukaj? Ali lahko za to zatemnimo luči? Ali nekaj vidite? Blato. Kravo. Zemljo od zgoraj. Nič. Krave. Koliko od vas dejansko vidi kravo? Oh, to je zelo dobro. Drugi si verjetno mislijo: no, krave morajo biti tam, od koder prihaja, videti drugače. (Smeh). Rad bi vam dal majhen namig. Aah! Krava je zdaj povsem očitna. Kajne? Pravzaprav je precej podobno, če govorimo o prihodnosti prostega časa.

Prihodnost prostega časa je popolnoma očitna. V Nemčiji imamo star pregovor, da včasih zaradi vseh dreves ne vidiš gozda. No, to ni res, mislim, da so stvari očitne in enako je s prostim časom. Ljudje imamo določene potrebe, vsi smo ljudje. Radi imamo določene stvari. Svoj čas radi preživljamo z drugimi stvarmi, na primer s kramljanjem. In da zagotovo ne spreminjamo svojega vedenja samo zato, ker imamo nove možnosti.

Za spremembo vedenja je potreben čas, čas pa je zelo, zelo omejen. Kaj nam pomeni ta številka? 8,760. To je število ur, ki jih imamo na voljo vsako leto. Zdaj se postavlja veliko vprašanje, kako porabimo to ogromno količino časa, ki ga imamo na voljo? Ali ga porabimo za delo? Ali ga porabimo za nekaj, kar nam je všeč v prostem času? Ali pa je morda kaj vmes?

Če bi ta čas razdelili, bi ga lahko razdelili na tri dele. Prvi je seveda delovni čas.

Če ste zaposleni za polni delovni čas, vsako leto delate približno 20 % svojega delovnega časa, natančneje 1618 ur. Na voljo imate 29 dni dopusta in 7,6 dni bolniške odsotnosti. Čas obveznosti: potem imamo še to veliko, ogromno področje, ki vam vzame približno 55 % časa. No, to ni delovni čas, vendar tudi ni prosti čas. Je nekaj vmes. Imenujemo ga "čas obveznosti". Tam dejansko počnete stvari, ker jih bolj ali manj morate narediti. Na primer spanje. V povprečju spite 7 ur in 14 minut. To je približno tretjina vašega življenja, ko niste budni. Ste v svoji postelji. Ali pa vzemite čas, ki ga potrebujete, da pridete v službo, čas, ki ga porabite, da se očistite ali da pospravite svojo hišo. Čas, ki ga imate, da poskrbite za nekoga drugega. Tudi za to je potreben čas. In seveda imamo to veliko zlitje med delom in prostim časom. Mislim, kdaj smo nazadnje zares izklopili svoje mobilne telefone za konec tedna? Kdaj nazadnje nismo napisali ali prebrali elektronskega sporočila, ko smo bili na dopustu? Ali kdaj smo šli nazadnje s prijateljem ali sodelavcem na pivo in smo iz pogovora popolnoma izpustili temo dela? Svoboda izbire: delo je torej vedno prisotno.

To ni čisti prosti čas. Čas, ki ostane, je dejansko prosti čas. Prosti čas lahko opredelimo kot čas, ko nekaj počnete, ne da bi to morali početi. To je svoboda izbire. V to polje ni lahko preprosto uvrstiti neke dejavnosti. Pomislite na primer, ko ste na obisku pri sorodnikih. Ali je to prosti čas? (Smeh). Za

ženske je običajno prosti čas, ko gredo po nakupih. Ali je to za vse moške? Nisem prepričan. Pri seksu je obratno. Ampak to je druga zgodba. (Smeh)

Razvoj prostega časa: Poglejmo, kako se je dejansko razvijal prosti čas v zadnjih 50 do 60 letih. Če se vrnemo v petdeseta leta prejšnjega stoletja, je bil povprečni delovni čas 48 ur ali šest dni na teden. Nič čudnega, da je bila sprostitev zelo pomembna, ko ste imeli prosti čas. Poleg tega je bilo desetletje baby boom generacije. Tako je bila družina res v središču življenja, igra z otroki je bila najpogostejša prostočasna dejavnost. Tretja najbolj priljubljena prostočasna dejavnost je bilo gledanje skozi okno. (Smeh in aplavz). Dejavnost, ki v današnjem času ni preveč pogosta. Pravzaprav je to gledanje [skozi okno] že v šestdesetih letih prejšnjega stoletja seveda zamenjala televizija. Šestdeseta so tudi desetletje - televizija je le preprost primer -, ko je [Zahodno] Nemčijo zajel celoten potrošniški val.

Imeli smo prve avtomobile, prve sesalnike, prve pomivalne stroje, prve pralne stroje, prve televizorje - vse to se je pojavilo v 60. letih. Šestdeseta so tudi edino desetletje, v katerem so bile kulturne dejavnosti uvrščene pod prvo deseterico. Ljudje so hodili v muzeje in gledališča, ker ni bilo veliko drugih možnosti. Sedemdeseta so znana kot zlato desetletje prostega časa. Imeli smo naraščajoče prebivalstvo z naraščajočimi dohodki in vse več prostega časa. Zato ni presenetljivo, da se je v naši državi razvila nova industrija. Pred tem v Nemčiji v bistvu nismo imeli zabaviščnih parkov.

Osemdeseta leta so bila v marsičem drugačna. Vzemimo na primer šport. To je bilo edino desetletje, v katerem je bil šport med prvimi desetimi. Glavni razlog za to sta bila seveda Boris Becker in Steffi Graf. Zmagala sta v Wimbledonu in mnogi Nemci so mislili, da bi lahko tudi oni postali teniški profesionalci. Tudi glasba je bila zelo priljubljena. Nekateri med vami boste morda celo razumeli povezavo med kaseto in svinčnikom. (Smeh) (Aplavz). Seveda so imeli v osemdesetih letih največji vpliv zasebni televizijski kanali. Vedno je zanimivo, ko svoje študente na univerzi vprašam: "Od kdaj imamo v naši državi kabelsko televizijo ali zasebne televizijske kanale?" Večina me pogleda in reče: "Kako to misliš? Zasebni televizijski kanali so bili od nekdaj."

In ko jim rečem: "Ko sem bil mlad, smo imeli tri televizijske kanale in ob polnoči smo imeli himno, potem pa smo imeli testni zaslon do naslednjega jutra" (Smeh). Pogledajo me in rečejo: "Koliko je star v resnici (smeh). Seveda je bilo to leto 1984, Orwellovo leto, ko so začeli predvajati zasebne televizijske kanale. Mimogrede, leto 1984 je bilo tudi leto, ko je Chaos Computer Club objavil svojo prvo študijo o prihodnosti računalnika in širša javnost je lahko kupila računalnike, Commodorje, 64, Schneiderje, Atarije - ti so šli v trgovine leta 1984. Za devetdeseta leta je seveda značilen telefon. Nenadoma telefon ni bil več le orodje za izmenjavo informacij v 8 minutah za takratnih 23 pfenigov. Nenadoma je postal most med ljudmi. Ljudje so se resnično pogovarjali drug z drugim. Ni šlo za to, da bi se ljudje srečevali, ampak so se preprosto pogovarjali po telefonu. V tem desetletju so se razvile tudi nove ciljne skupine. Se spomnite dvojnega dohodka, brez otrok? Seveda. "Best ager", "Golden ager" - vsi jih poznamo. Kaj pa "Skippies"? Ali se kdo spomni "Skippies"? Šolarji z dohodkom in kupno močjo. (Smeh). Zelo, zelo priljubljeni v devetdesetih letih prejšnjega stoletja - niso več tako priljubljeni.

Zadnje desetletje smo seveda posvetili novim medijem: internetu, računalnikom, mobilnim telefonom, pametnim telefonom - vse to se je pojavilo v zadnjih desetih letih.

Kaj pa sedanost? Kako preživljamo čas, ki ga imamo? Če pogledamo lestvico desetih najbolj priljubljenih, je televizija še vedno nesporni prvak. Resnično ni pomembno, ali gremo v različne starostne skupine, ali pogledamo stopnjo izobrazbe osebe, raven dohodka, zakonski stan, ali je ženska ali moški - to ni pomembno. Televizija je vedno na prvem mestu. Potem vidiš, da so stari mediji še vedno zelo priljubljeni: poslušanje radia, branje časopisa in seveda družbene individualne

dejavnosti, kot je preživljanje časa z družino ali s partnerjem ali preprosto razmišljanje o sebi. Nedvomno imajo novi mediji res velik vpliv. Vzemimo na primer podatek, da sta internet in osebni računalnik v zadnjih petih letih pridobila približno 40 %. Torej 40 % več uporabnikov v zelo kratkem času.

Kar me še vedno skrbi, če govorimo o internetu, je seveda ta vrsta digitalne vrzeli, ki jo še vedno imamo v Nemčiji. Temu pravim "uporabniki" in "poraženci". Vzemimo na primer izobrazbo in starost. Če imate dobro izobrazbo, je zelo verjetno, da ste lahko na spletu. Če pa imate le nizko izobrazbo, ima le eden od treh možnost, da je na spletu.

Težava ni v tem, da nimate dostopa. Skoraj vsaka šola ima že dostop. Velik izziv ali velik cilj, ki ga je treba doseči, je seveda medijska usposobljenost. Ljudje morajo biti sposobni uporabljati to novo orodje.

Če govorimo o starostnih skupinah, bo nedvomno trajalo le še nekaj let, da bo mlada generacija uporabljala internet tako pogosto kot televizijo. Za mojo starost, na sredini življenja, pa nisem tako prepričan. To sta dva velika dejavnika vpliva. Eden je seveda delo. V trenutku, ko začneš delati, nimaš časa, da bi bil ves čas na spletu. Nimaš časa, da bi vso noč igral videoigre ali se prijavil na svoj profil na Facebooku. Druga stvar pa je seveda trenutek, ko se poročite. V trenutku, ko se poročite ali imate otroke, se vaše življenjske prioritete preprosto spremenijo. Nenadoma potrošnja in prosti čas nista več tako pomembna, kot sta bila prej. Družina je v središču vašega življenja.

A vrnimo se k moji temi: Prihodnost prostega časa. Postavljamo si preprosto in zelo globoko vprašanje: Kaj bi ljudje radi počeli pogosteje?

Kot vidite vnaprej, je to tako imenovani "trojni S": Bodite spontani, več seksajte in spite - morda celo kombinacija treh - spontano seksajte in spite potem, ampak to je druga zgodba. (Smeh) (Aplavz). Razen tega pa bi videli le, da so socialne individualne dejavnosti tiste, ki jih ljudje iščejo: imeti več časa za družino, več časa za prijatelje, več časa za soigralce, za sosede - celo za stare starše. Zato je zelo zanimivo, da so dejanske navade ljudi povsem drugačne od tega, kar iščejo. Če govorimo o medijih: Samo eden od petih Nemcev bi rad gledal več televizije. Le 24 % jih želi pogosteje uporabljati internet. To je zelo zanimivo.

Veliko vprašanje je: kako bo videti prihodnost? Ali bo takšna? Družina ali skupina vrstnikov ali prijateljev, ki v prostem času počnejo stvari skupaj - in so morda celo zunaj. Ali pa bo tako? Da so zunaj - (smeh) -, vendar so še vedno povezani samo sami s seboj. Ne razumite me narobe, rad imam internet in rad imam televizijo. Mislim, televizija nam ponuja veliko informacij, nas zabava in seveda sprošča. Večina ljudi res pride domov iz službe, se usede na kavč in samo gleda televizijo.

Ali pa internet, ki nam daje neomejene informacije - več informacij, kot jih lahko najdete v največjih knjižnicah na svetu. Omogoča vam uporabo 24 ur na dan, 7 dni v tednu, možnost nakupovanja. Na voljo imaš virtualno popkovino, s katero lahko ostaneš v stiku s svojo družino, s prijatelji, celo z ljudmi, s katerimi nisi več v kontaktu. Seveda pa vse to zahteva čas. Kaj običajno storijo Nemci, če imajo ta občutek. Kaj naredijo Nemci, ki jim čas resnično beži skozi prste? Naredijo tri stvari: Dejavnosti opravljajo hitreje, manj natančno in jih kombinirajo. Vzemimo na primer televizijo. Večina nas ne gleda samo televizije. Jemo, pijemo, govorimo po telefonu, likamo oblačila za naslednji dan. Počnemo veliko stvari. Večina nemških šolarjev dela domače naloge pred televizorjem. Toda to je že druga zgodba.

Zato naj svoj pogovor zaključim s tremi mislimi, za katere menim, da bodo pomembne za prihodnost prostega časa. Številka 1: Morda bi morali začeti manj računati na tehnični razvoj in več na sebe. (Aplavz). Druga: Morda bi morali bolj skrbeti za kakovost našega življenja in ne le za naš življenjski standard. (Aplavz). In končno: Morda ne bi smeli razmišljati le o tem, kakšna bo prihodnost, ampak kakšno prihodnost si želimo imeti. (Aplavz). Upam, da ste že videli kravo, in se vam najlepše zahvaljujem za vaš čas. (Smeh) (Aplavz) (Na zdravje).

(slovenščina, AlleVon TEDx Talks)